

LITIJSKI PREDILEC

FEBRUAR 1988 • ŠT. 2

GLASILO DELAVCEV PREDILNICE LITIJA

LETO XXIX

LETO 1987 V ŠTEVILKAH

V tej številki

- Usposabljanje prve skupine v tem letu
- Novoizvoljeni predsedniki izvršilnih odborov
- Spremembe pri izračunavanju nadomestil odsotnosti zaradi bolezni
- S tradicionalnega plesa predilcev
- Pričetek aktivnosti za večji poseg v predilniško »Vilo«
- Nekaj misli o vlažnosti in pravilni uporabi stanovanj
- Požarna varnost v lanskem letu
- Poškodbe v lanskem letu
- Podeljena so bila Grumova bralna priznanja za leto 1987

Leto 1987 bo zapisano v zgodovini Predilnice Litija kot leto, v katerem je naša tovarna stopila v drugo stoletje svojega delovanja. Iz jugoslovanskega vidika pa je za leto 1987 značilna izredno visoka stopnja inflacije, velik porast cen ter padec življenjskega standarda. Vsi ti negativni trendi v našem gospodarstvu so se izredno močno odrazili tudi v tekstilni industriji, kajti padec življenjskega standarda, že po tradiciji najprej udari na tekstilno industrijo. Tako smo v letu 1987 priča močnim povečanjem zalog v vseh fazah proizvodnje v tekstilni branži. Za Predilnico Litija pa leto 1987 predstavlja dokončen mejnik 20 letne izrazite konjunkturo prodaje preje. Kako smo v letu 1987 delali, berite na naslednji strani.

Nabava surovin

V letu 1987 je bilo nabavljeno: 5973 ton bombaža, 1354 ton sintetičnih vlaken ter 362 ton celuloznih vlaken. Skupno je bilo nabavljeno 7689 ton surovin. Če to nabavo izrazimo v vagonih v katerega gre povprečno 20 ton surovine, je to 384 vagonov, oziroma 7,28 tone na člana kolektiva.

(Dalje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

Proizvodnja

Kot je razvidno iz tabele je Predilnica proizvedla 7672 ton preje različnih števil. Povprečna številka v predilnici je bila Ø Nm 27,8. Sukalnica je proizvedla 5547 ton pri povprečni številki Ø Nm 31,6. Efektna sukalnica pa je proizvedla 439 ton pri povprečni številki Ø Nm 5,2.

Proizvodnja v tonah

Mesec	Predilnica	Sukalnica	Efekt. sukalnica
Januar	640	493	33
Februar	657	464	37
Marec	767	548	41
April	681	460	33
Maj	684	460	33
Junij	687	496	41
Julij	591	448	31
Avgust	533	425	27
September	590	441	35
Oktober	634	447	37
November	615	452	40
December	593	433	50
SKUPAJ	7672	5567	439
POVPREČNO	639	464	36

Prodaja

Mesec	Prodaja v tonah	Realizacija v din
Januar	569	1.190.913.606.—
Februar	643	1.465.032.831.—
Marec	822	1.824.409.197.—
April	694	1.662.333.152.—
Maj	628	1.781.017.406.—
Junij	395	2.029.592.294.—
Julij	443	1.238.430.824.—
Avgust	480	1.704.734.320.—
September	576	2.287.801.778.—
Oktober	650	2.560.980.281.—
November	603	2.641.977.924.—
December	675	3.100.132.929.—
SKUPAJ	7178	23.487.356.542.—
POVPREČNO	598	1.957.279.712.—

Za prodajo v letu 1987 je značilno, da je zelo nihala iz meseca v mesec. Splošni trend pokaže, da se zaloge tekstilnih izdelkov pri naših kupcih večajo, kar naše kupce sili, da zmanjšujejo začetno zalogo. Poleg tega se je v letu 1987 izredno povečala obrestna mera za kredite za obratna sredstva, kar je povzročilo, da so naši kupci izredno racionalizirali dobave preje. Vsekakor pa moramo omeniti, da se je modni trend v letu 1987 močno spremenil, poudarek je bil na naravnih vlaknih (bombaž, volna) medtem ko je poraba proizvodov iz sintetičnih vlaken izredno padla (poliak-

ronitril, polipropilen, poliamid), iz tega razloga je prodaja preje iz sintetičnih vlaken izredno padla in zaradi tega so se zaloge v naši tovarni povečale.

Kadrovanje v letu 1987

Stanje števila zaposlenih po mesecih

Mesec	Skupaj	Žensk	Moških
Januar	1048	663	385
Februar	1056	667	389
Marec	1060	667	393
April	1067	672	395
Maj	1059	670	389
Junij	1058	675	383
Julij	1054	672	382
Avgust	1046	666	380
September	1056	672	384
Oktober	1056	673	383
November	1053	671	382
December	1056	676	380
Povprečno mesečno	1056	670	386

Kvalifikacijska struktura zaposlenih

Stopnja strokovne izobrazbe	Število delavcev 31. 12. 1986	Število zaposlenih 31. 12. 1987
I	673	696
II	112	93
III	15	15
IV	138	148
V	78	79
V	19	18
VII	8	7
SKUPAJ	1043	1056

Med letom je delovno razmerje sklenilo 107 delavcev, od tega se jih je 8 vrnilo iz JLA. Delovno razmerje je prekinilo 94 delavcev. Fluktuacija znaša 8,2%. 90,6% novosprejetih delavcev je pričelo z delom v proizvodnem sektorju. 71,7% delavcev je bilo pred zaposlitvijo v Predilnici nezaposlenih.

Najpogostejša vzroka prenehanja delovnega razmerja sta upokojitve in invalidska upokojitve, 39,3% vseh prenehanj.

Varstvo pri delu v 1987

Imeli smo 43 poškodb na delu s 500 izgubljenimi dnevi in 12 poškodb na poti z dela in na delo s 184 izgubljenimi dnevi.

Tako je bilo povprečno na 1 poškodbo 12,3 izgubljenih dni in 5,2 poškodb na 100 zaposlenih.

Komisija za pregled delovnih priprav je opravila 3 preglede strojev v novih oddelkih, čistilnici in predpredilnici ter predilnicah bombaža in sintetičke.

Opravljeni so bile zimske in letne ekološke meritve delovnih pogojev v oddelkih in vpliva hrupa in zaprašnosti na okolje.

Izdanih je bilo 5 varnostnih ukrepov glede urejanja in odpravljanja večjih pomanjkljivosti.

Odbor za varstvo pri delu in požarno varnost se je sestel na 2 sejah.

V letu 1987 smo imeli tudi 2 inšpekcijska pregleda delovnega inšpektorja, nadalje en požarnovarnostni inšpekcijski pregled in dva inšpekcijska pregleda parnih kotlov.

dipl. ing. Mirko Dolinšek

Usposabljanje prve skupine

Skupina novosprejetih je pričela z načrtnim teoretičnim in praktičnim usposabljanjem prvega februarja. Vključenih je 19 novih delavcev. Teoretični pouk poteka ob ponedeljkih v sejni sobi upravne zgradbe. Tudi tokrat so v usposabljanje vključeni novosprejeti, ki so že osvojili del splošnoizobraževalnih in strokovno-teoretičnih znanj v skrajšanem programu srednjega izobraževanja. Le-ti bodo polagali samo izpit iz varstva pri delu, tekstilno tehnologijo in tekstilne surovine, seveda pa tudi praktični del. Med novosprejetimi so taki delavci štirje. Skupni trimesečni program, vključujoč praktično priučevanje, traja 504 ure.

Novoizvoljeni predsedniki izvršilnih odborov

Novoizvoljene predsednike smo zaprosili za mnenje o stanju in predstojećih nalogah v sindikatu. Na vprašanja so odgovarjali:

JELKA MESERKO — predsednica IO predpredilnice,
MARJAN KOTAR — predsednik IO predilnice,
SAŠO FURMAN — predsednik IO sukalnice in
FRANC DRNOVŠEK — predsednik IO skupnih služb.

Jelka Meserko: naša tovarna je že v svoji zgodovini, v času kapitalističnega zlorabljanja, dokazala svojo upornost v doseganju svojih pravic in demokracije.

Zgodovina se ponavlja, in vse kaže, da bo moral tudi današnji sindikat zavihati rokave kot zvesti zastopnik delavskih interesov.

Državna gospodarska polomijada se čedalje bolj odraža v naših žepih in z bojaznijo zremo v jutrišnji dan. V proizvodnih procesih morajo delavci čedalje več delati, z vedno manj možnosti odločajo ter v vedno slabših delovnih pogojih.

Predvidevamo, da bosta prihodnji dve leti, kolikor bo trajal naš mandat (če bo vse po sreči),

Jelka Meserko — predsednica IO predpredilnice

polni pričakovanih »presenečenj«. Morali se jim bomo prilagajati s čim bolj trezno razsodnostjo.

Hotelo ali ne, se bo moralo tudi naše strokovno vodstvo pravičneje in enakopravneje pogovarjati z nami delavci in prisluhniti našim potrebam. Poleg zveznih, republiških in občinskih vodstev je tudi naše vodstvo pomemben krogitelj naše usode in le vzajemno sodelovanje z delavci bo rodilo uspeh.

Vsa vodstva v hierarhični lestvici so konkretno odgovorna za predloge in izpeljavo odločitev, ne pa da se skrivajo kot doslej pod parolo samoupravljanja. Predlogi morajo vsebovati dobre in slabe možne posledice. Le tako se delavci s premalo znanja lahko alternativno odločajo.

V času, ko že od danes na jutri brez ciganke nič ne vemo, je težko brez finančnih sredstev in ugodnega vetra, pripravljati program kar za 2 leti. Sprotno odvijanje filma dogodkov nam bo narokovalo konkretno delo. Že v tem trenutku pa lahko opozorimo naše strokovne moči na: možnost vsaj približati se ekonomskim stimulacijam inovacij, več pozornosti posvetiti organizaciji in oblikovanju dela, razvijanje uporabnih rešitev in določitev izboljšane postopka, več praktičnega uvajalnega dela (mentorji) novosprejetih, posvetiti več pozornosti in sredstev pogojem dela. Vsi naštetih dejavniki bodo gotovo prispevali k boljši kakovosti našega izdelka.

In na koncu, iz vsega srca upam, da se bo tisto najboljšo v vseh nas prebudilo in zavladovalo v našem podjetju, državi, svetu.

Marjan Kotar: smo v dobi, ko nas tare huda gospodarska kriza. Zavedati se moramo, da jo bomo uspeli prebroditi le z dobrim in kvalitetnim delom. Naslanjati se moramo na lastne moči in potencialne. Le s tem si bomo zagotovili ekonomske pogoje in socialno varnost. Tudi notranjih rezerv imamo še veliko. Z boljšim odnosom do družbenih sredstev, lahko prispevamo k ublažitvi krize. To je tudi edini pogoj in osnova za zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb delavcev.

Tudi delo sindikata mora biti učinkovitejše in potrebno bo večje sodelovanje med člani IO OOS predilnice v okviru same osnovne organizacije in v

Marjan Kotar — predsednik IO predilnice

Sašo Furman — Predsednik IO sukalnice

Franc Drnovšek — predsednik IO skupnih služb

okviru celotne delovne organizacije. Želel bi tudi, da bi leto, ki se je pričelo, potekalo brez večjih zapletov in da bi bilo uspešno tako v poslovnem kot tudi finančnem pogledu.

Sašo Furman: menim, da IO sindikata sukalnice deluje dokaj aktivno, čeprav so opazne nekatere pomanjkljivosti. Naš delovni načrt in aktivnosti IO temeljijo na dolgoročni usmeritvi našega delovanja, sprejete na občnem zboru naše organizacije. Čeprav na položaj delavcev močno vpliva tekoča gospodarska in politična situacija, bomo v tem mandatnem obdobju delali po zastavljenih ciljih. V tako zaostrenih pogojih gospodarjenja, pa je sindikalna organizacija še v težjem položaju, saj je tudi soodgovorna za razmere. V takih razmerah začne osebni interes članstva prevladovati in osnovna sindikalna organizacija ga mora znati povezovati s skupnimi in splošnimi interesi kolektiva. Zato je ena bistvenih nalog IO sindikata sukalnice ta, da dobimo zaupanje ostalih članov sindikata, kar pa je bila sedaj velika pomanjkljivost.

Predsednika IO skupnih služb, tov. Franca Drnovška žal nismo uspeli poprositi za njegovo mnenje ob izvolitvi. Je namreč v bolniškem staležu že od Novega leta. Objavljamo pa njegovo fotografijo. Posnetek je nastal pri teoretičnem pouku, ko predava novosprejetim delavkam predmet: vzdrževanje strojev.

Spremembe pri izračunavanju nadomestil odsotnosti zaradi bolezni

S 1. 1. 1988 je pričel veljati nov Samoupravni sporazum o uresničevanju zdravstvenega varstva. Bistvena sprememba zadeva materialno varnost delavcev, ki prejemajo nadomestilo osebnega dohodka za čas odsotnosti z dela zaradi bolezni.

Do sedaj je bila osnova za izračun nadomestila osebni dohodek delavca iz preteklega leta, ki smo ga valorizirali z odstotkom rasti osebni dohodkov v delovni organizaciji do meseca pred nastankom nezmožnosti za delo, v primerjavi s povprečnim osebnim dohodkom preteklega leta.

Po novem pa je osnova za izračun nadomestila osebnega dohodka v času odsotnosti z dela zaradi bolezni enaka za 10% zmanjšanemu znesku, ki bi ga delavec dosegel kot akontacijo osebnega dohodka za živo delo in pri tem dosegel tako stopnjo učinka, kakršna je zanj ugotovljena kot povprečna v preteklem letu.

Nekoliko se je spremenila tudi višina

nadomestila. Izpuščena je namreč 85% višina, ki je dosedaj veljala za izračun nadomestil od 15. do 30. dneva odsotnosti.

Nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni znaša:

- 75% osnove za prve tri delovne dni odsotnosti z dela;
- 80% osnove od četrtega do tridesetega delovnega dneva odsotnosti;
- 90% osnove za primere odsotnosti, ki trajajo več kot trideset delovnih dni;

— 100% od osnove za primere odsotnosti zaradi poškodbe pri delu, poklicnih bolezni in drugih primerih, ki jih določa Samoupravni sporazum o uresničevanju zdravstvenega varstva.

Z navedenimi spremembami smo uskladili 38. člen Pravilnika o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodka in skupno porabo. Spremembe se uporabljajo od 1. 1. 1988 dalje.

Ani Povše

Opreznost in premišljenost pri delu ni nikoli odveč

Ediju Grilu v slovo

V Predilnici se je zaposlil leta 1953 kot pomožni brusač. Kasneje je z uspešnim delom in izpopolnjevanjem na svojem delovnem področju dokazal, da zmore nekaj več. Razporejen je bil za mojstra v mikalnici. Tvorno se je vključeval v delo samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev. Prizadeval si je, da bi bil njegov delovni prispevek Predilnici resnično tak, kot ga lahko da samo človek, ki se zaveda svojih dolžnosti. Skrbno je spremljal razvoj delovne organizacije in se tudi sam ustvarjalno vključeval vanj. Med svojimi sodelavci je bil priljubljen. Le kdo ni imel rad veselega, poštenega in resnicoljubnega človeka.

V Litiji si je ustvaril družino. Zgradil si je svoj dom, na katerega je bil vedno tako ponosen, saj je vložil vanj vse mladostne sanje in najlepša leta svojega življenja.

Ko pa se je bližal čas, da bi prepustil delo mlajši generaciji, je zbolel. V začetku bolezni je upal, da bo slabo počutje minilo. Bolezen mu ni prizanašala, vedno bolj ga je utrujala. Začel je razmišljati o predčasni upokojitvi. Upal je, da si bo doma, v družinskem krogu opomogel in da se mu bodo povrile moči. Toda usoda je hotela drugače. Pretrgala je nit življenja hitro, skoraj nepričakovano.

Pogrešali ga bomo. Pogrešali, ker je bil dober tovariš, sodelavec in prijatelj.

Tako kot se je letos prekmalu prebudila pomlad, ne da bi se narava sploh odpočila, tako je prekmalu ugasnilo Edijevo življenje. Legel je k večnemu počitku, tudi brez tega, da bi se lahko pred tem odpočil. Smisel svojega življenja je iskal in našel v delu. Njegovo življenje in tudi njegove vsakodnevne skrbi so bile razpete med tovarno in domom.

Rodil se je oktobra leta 1931 v Kandršah, v številni družini. Že zelo zgodaj je okusil trpkost življenja. Še kot otrok je moral trdo delati za preživetje. Okusil in spoznal je vse strahote vojne.

Z 19 leti se je zaposlil v Ljubljani. Imel je enaka hotenja in enake želje, kot vsi mladi tistega časa. Želeli so si lepšo in boljšo prihodnost, zavedajoč se, da si le z delavnostjo lahko ustvarijo boljše in lepše življenje.

Pričeli smo z novim načinom pakiranja

Pričeli smo z novim načinom pakiranja križnih navitkov v sukalnici-vlagalnici. Sedaj se navitki naložijo na paleto in ovijejo s posebno folijo. Prednost novega načina pakiranja je v nižji ceni in boljši prostorski izkoriščenosti. Nova pakirna linija je bila izdelana po zamisli tov. Pavliha Alojza.

S tradicionalnega plesa predilcev

Društvo inženirjev in tehnikov tekstilcev in sindikalna organizacija Predilnice Litija, sta letos že prvo soboto v februarju organizirala tradicionalni ples predilcev. V imenu organizatorjev je vse goste pozdravil in jim zaželel zabaven in vesel večer predsednik sindikalne konference tov. Jože Prijatelj.

Danes, ko je ples že za nami, lahko ocenimo, da je tudi tokrat organizatorjem uspelo. Uspelo je zaradi dobrega in zabavnega ansambla, zaradi dobre postrežbe, ki jo je organizirala restavracija Pošta iz Litije in ne nazadnje zaradi dobre volje in veselega razpoloženja skozi celo noč.

Za res prijetno vzdušje, je poskrbel ansambel PREROD iz Ptuja

Tudi tokrat je po tradiciji ples otvoril glavni direktor

Na začetku manjša, v nočnih urah pa vse večja gneča na plesišču

KOVAČNICA, VARILNICA, MIZARSKA DELAVNICA IN ZIDARJI SKOZI OBJEKTIV

Električno varjenje v kovačnici

Nesreča z električnim tokom zahteva strokovno reševanje

Pri varjenju upoštevaj varnost zase in za sodelavca

Avtogeno varjenje v kovačnici

Železo je potrebno pred kovanjem segreti

Delo na krožni žagi je nevarno

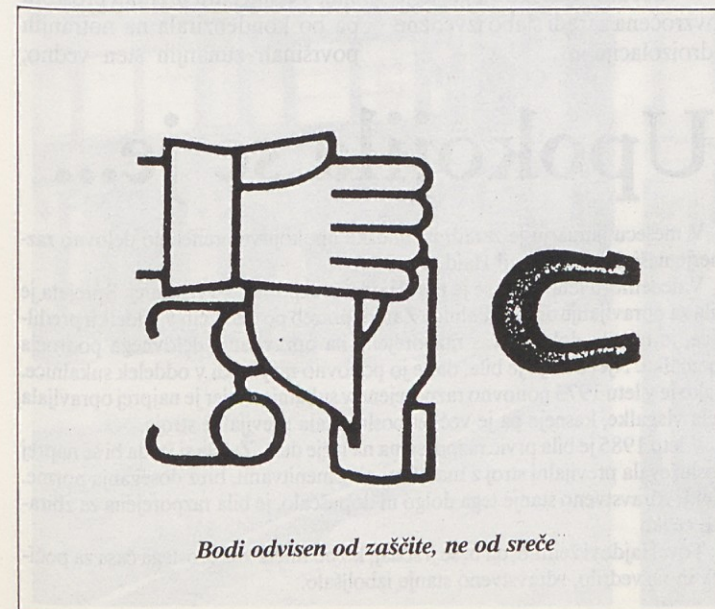
Tudi steklarska dela izvajajo mizarji

Paleta imajo visoko ceno. Vsaka stara popravljena paleta pomeni prihranek sredstev.

Pod višjo klimo »KIEFER« v kletnem prizidku predilnice sintetične zidarji opažujejo bazen za zajezitev vode, ki pronica iz slabo tesnjenih pločevinastih kanalov.

Bodi odvisen od zaščite, ne od sreče

Bolje je preprečevati — kot zdraviti!

Poškodbe v januarju

Pri prelaganju lesenih zabojev je Juriju Kodretu padla v oko smet iz zaboja. Ko je Andrej Fajdiga zapiral protipožarna vrata med skladiščem in novo čistilnico, so mu le-ta stisnila nadlakt desne roke. Pri dvigovanju je Francu Klobučariču sodelavec potisnil zaboj na desno nogo, tako da mu je poškodoval palec.

A. Krhlikar

PRIŠLI — ODŠLI V MESECU JANUARJU 1988

Prišli:

11. 1. 1988 **Nedeljka KUSIČ**, Okrogarjeva 15, Zagorje, sukalnica rezerva;
11. 1. 1988 **Sonja GRM**, Gabrska gora 1, Gabrovka, predilnica rezerva;
25. 1. 1988 **Bogdan MIGLIČ**, Prvomajska 2, Litija, sukalnica 1. izmena;

Odšli:

Odhod v JLA:

16. 1. 1988 **Erik ANŽEL**, Šmarska cesta 2, Litija čistilnica in mikalnica 3. izmena;
16. 1. 1988 **Sergej SIMONČIČ**, Marokova pot 9, Litija predilnica sintetične 3. izmena;

Invalidska upokožitev:

22. 1. 1988 **Marija HAJD**, Cesta komandanta Staneta 7, Litija, zbiralnica cevki;

Pismeni sporazum:

10. 1. 1988 **Herman BIZJAK**, Klenik n. h., vzdrževanje čistilnice in mikalnice;

Potek delovnega razmerja za določen čas:

31. 1. 1988 **Senada KURTIČ**, Cesta Zmage 16, Zagorje, predilnica rezerva;
V delovni organizaciji je bilo na dan 31. 1. 1988 zaposlenih 1054 delavcev, od tega 676 žensk in 378 moških.
Od skupnega števila zaposlenih je bilo 63 mladoletnih oseb.

J. Zupančič

Nekaj misli o vlažnosti in pravilni uporabi stanovanj

Stanovanjska komisija je imela v zadnjem času več ogledov stanovanj, kjer je bil izpostavljen problem vlažnosti. K ogledu sem bil povabljen tudi sam, da preverim obseg vlažnosti, ki so jih stanovalci navedli v svojih vlogah za pridobitev novih stanovanj.

Ogledali smo si več stanovanj. Stanovanja so bila tako v novjših stanovanjskih stolpih kakor tudi v stanovanjskih blokkih ob Ponoviški cesti. Že ob vstopu v stanovanja je bilo čutiti zatohlost, stanovalci pa so se pritoževali, da v takšnih stanovanjih ne morejo več stanovati. Nekateri izmed njih tudi nočejo več plačevati stanarine. Vsi pa so navajali razne zunanje vzroke pojava vlažnosti, lastne krivde glede pravilne uporabe stanovanj ni hotel nihče priznati. Prav to pa me je privedlo do tega, da napišem nekaj misli o vzrokih vlažnosti in pravilni uporabi stanovanj.

Problemi vlažnosti v stanovanjih enako mučijo tiste, ki bivajo v individualnih stanovanjskih hišah, kot tudi tiste, ki stanujejo v stanovanjih in to od kleti do strehe. Vlažne stene v stanovanjih niso lepe za oko, škodljivo pa vplivajo na zdravje stanovalcev, kot tudi na gradbene materiale. Vlažnost povečuje stroške ogrevanja, ker vlažni zidovi pozimi izparevajo in s seboj odvajajo tudi toploto po principu delovanja hladilnikov.

Vlaga v stanovanjih nastaja zaradi treh različnih vzrokov:

— kot atmosferska vlaga, ki prodira v zgradbe skozi poškodovane strehe,

— kot atmosferska vlaga, ki je povzročena zaradi slabo izvedene hidroizolacije in

— kot kondenzna vlaga, ki nastaja na oknih in zidovih z vlago nasičenih prostorih.

Suha stanovanja so predpogoj za zdravo in udobno bivanje v njih. V zgradbah z vlažnimi zunanjimi zidovi se ne more doseči zdrave in udobne mikroklimе. Na vlažnih površinah se razvijajo razne glivice in plesni, ki ne delujejo le neestetsko, ampak izkazujejo razne alergične in revmatske bolezni pri stanovalcih.

Kako preprečiti vlažnost?

Da bi lahko odgovoril na to vprašanje, moramo najprej ugotoviti na kateri način vlaga prodira v zgradbo. Največkrat je temu vzrok kondenzna vlaga, kar je bilo evidentno tudi pri naših ogledih. Zrak, ki nas obdaja vedno vsebuje določeno količino vlage, v obliki vodne pare. Možnost zraka, da sprejme vlago je omenjena in je odvisna od njegove temperature. Topli zrak vsebuje večjo količino vodne pare, hladni zrak pa zelo malo. V zaprtih prostorih je zrak le redko kdaj popolnoma nasičen z vlago. Če pa se začne nenasičen zrak postopoma ohlajati, njegova relativna vlaga narašča, dokler ne doseže popolne nasičenosti in višek vlage prične kondenzirati. Za opazovanje kondenziranja vodne pare ni nujno zmanjševati temperaturo zraka v nekem prostoru. Dovolj je, da v ta prostor prinesemo nek predmet, ki ima nižjo temperaturo od temperature rosišča tega zraka. To je lahko steklenica iz hladilnika, na kateri boste v zelo kratkem času opazili, da se je orosila. Vodna para iz zraka prostora pa bo kondenzirala na notranjih površinah zunanjih sten vedno,

kadar bo temperatura te površine manjša od rosišča zraka v prostoru. Če ima zid dobro toplotno izolacijo bo temperatura na notranjih površinah zunanjih sten večja in potencialna nevarnost za kondenziranje bo manjša.

Ni pa samo toplotna izolacija zunanjih zidov edini pogoj, da se prepreči kondenziranje vlage v zgradbi. Vlaženje se največkrat pojavlja v kotih nad okni v kuhinjah in kopalnicah, v neogrevanih spalnicah in to tudi v hišah, ki imajo dobro toplotno izolacijo. Vzrok temu je v toplotnih mostovih, to je mestih, ki imajo slabšo toplotno izolacijo od ostalih delov zgradbe (rolete, okna, strop in podnožje zidov.)

Rosenje stekla, ogledal in ploš-

čic v stanovanjih je prvi znak, da moramo nekaj ukreniti, da bi vlačili zrak odvedli iz prostora. Najenostavneje to izvedemo tako, da odpremo okna in vrata v prostoru na stečaj in prostor hitro prezračimo.

Štiričlanska družina čez dan proizvede 10 do 12 litrov nevidne vodne pare. Če prostore ne ogrevamo in če jih redno ne zračimo, se bo vlaga zbirala na hladnih zidovih in stropovih. Zrak v prostorih se bo najhitreje zamenjal, če bomo okna odpirali na stečaj in zavese odgrnili, ne pa da imamo okna odprta le na ventus in zagrnjene zavese, kar smo pri ogledih vedno opazili. Tak način je le malo podoben prezračevanju, je le neekonomično zgubljanje toplote.

Za enkratno izmenjavo zraka je pozimi prezračevanje dovolj okrog pet minut, v prehodnih obdobjih približno 10 minut, poleti pa od 10 do 20 minut, seveda da okna popolnoma odpremo. Čestokrat se napačno misli, da je temeljito prezračevanje pozimi neekonomično, ker se zidovi nepotrebno ohlajajo. Zato pa je potrebno pozimi prezračevanje izvesti kar se da hitro in efikasno, takoj nato pa prostore dobro zagreti.

Naši starši niso nikoli prislanjali pohištvenih omar in ostalih delov ob zunanje stene. Poznali so namreč, da se na površinah zunanjih zidov izza pohištva zbira višek vlage, ki se zbira tudi v samih omarah. Zato priporočam,

da naj bo oddaljenost omar in drugih delov pohištva vsaj 6 cm, da s tem omogočamo normalno cirkulacijo toplega zraka v prostoru, omare pa ne smejo imeti polnih podstavkov.

Na koncu pa naj navedem še napačno misel, da se z dobro toplotno izolacijo nadomesti ogrevanje prostorov. Toplotna izolacija samo podaljšuje čas zgubljanja toplote skozi zidove. Zato se v dobro izolirani zgradbi troši manj energije. Večina nas tudi ogreva stanovanja le takrat ko smo doma. S tem pa ne smemo pretirati, ker bomo z zniževanjem stroškov ogrevanja imeli probleme z vlažnostjo.

Marjan Sonc

Pričetek aktivnosti za večji poseg v predilniško »Vilo«

Odbor za planiranje, razvoj družbenoekonomskih odnosov, finančne in kadrovske zadeve in odbor za gradnjo stanovanj je sklenil, da se obnovi stanovanjska hiša na Cesti zasavskega bataljona 5 in 7 v naslednjem srednjeročnem obdobju. Prenoviti želijo stanovanja in izkoristiti vse neizkoriščene površine za stanovanjske namene.

Predilniška »vila« se bo obnavljala, če bodo za to na razpolago potrebna denarna sredstva.

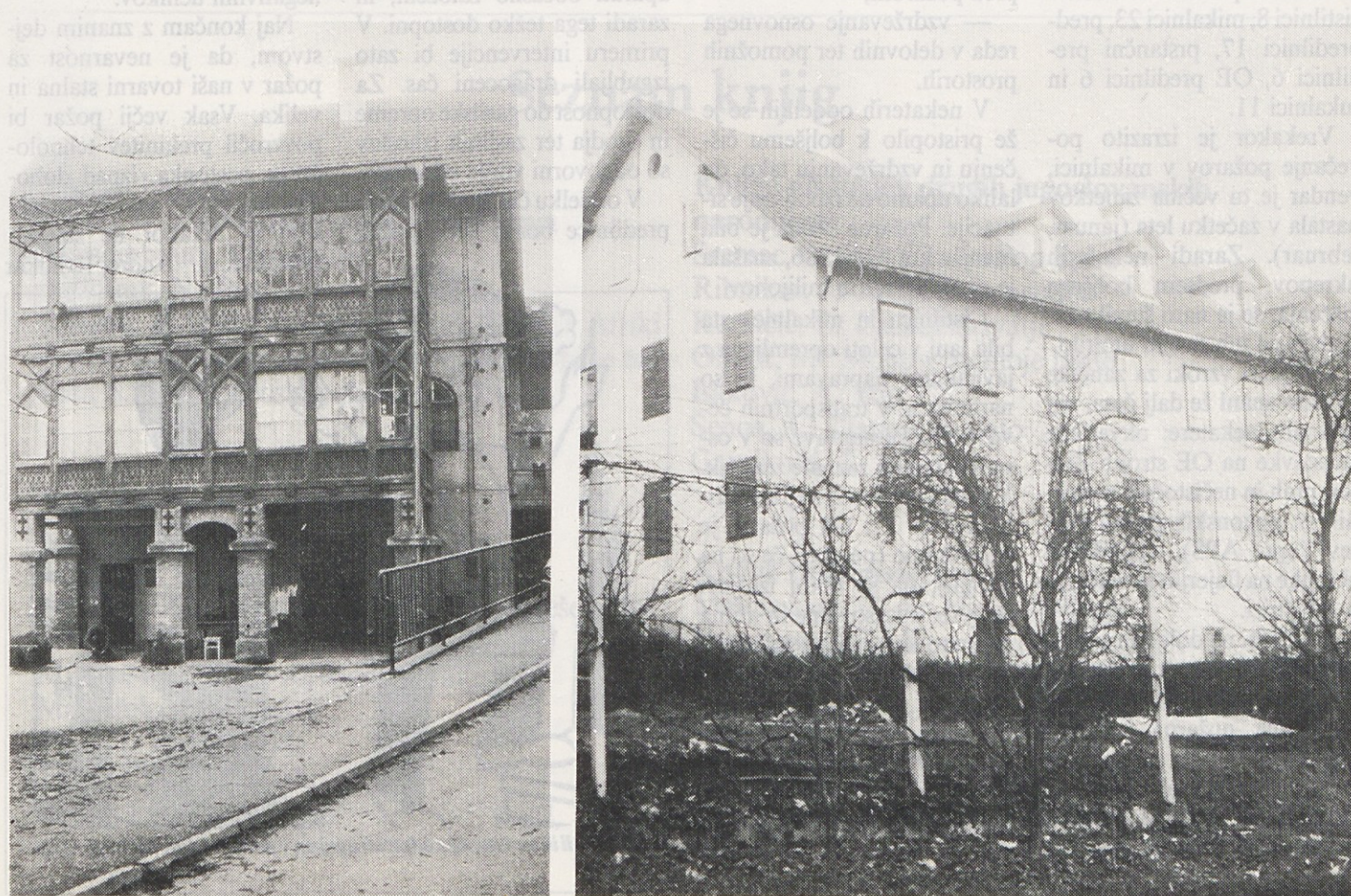
Stanovanjska zgradba je bila zgrajena 1886 za takratne potrebe vo-

dilnih delavcev Predilnice. Sedaj je v hiši 13 stanovanj, kjer žive predvsem delavci in upokojenci Predilnice Litija.

V prihodnjih dveh letih naj bi se izvedla nekatera predhodna dela, ki bi odločala o obnovi, prenovi in izrabi neizkoriščenih površin.

Delavci Predilnice Litija smo mnenja, da »vila« s sedanjo podobo nekako sodi k Predilnici Litija, gotovo pa je potrebna temeljite prenove.

Helena Hiršel

ŠE O POŠKODBAH V LANSKEM LETU

Skupno število poškodb na delu je bilo 43 s 500 izgubljenimi dnevi, na poti z dela in na delo pa se je poškodovalo 12 delavcev, ki so bili skupaj 184 dni v bolniškem staležu. Podatki so skoraj enaki tistim iz leta 1986, ko smo imeli 42 obratnih in 15 poškodb na poti. Za manjše število poškodb na poti je vsekakor »kriva« mila zima in ni prihajalo do zdrsov na zasneženih in poledenelih poteh.

Največ delovnih neseč je bilo v oddelkih predilnice bombaža in sintetike — 13. Večkrat je prihajalo do padcev snemalnega zabojčka pri snemanju, udarcev z roko ob stroj, padcev po stopnicah.

Nadalje je bilo šest poškodb

v predpredilnici, kjer so različni vzroki za poškodbe, npr. zlom vodilca pri uravnavi, premik vozička za predprejo, poškodba pri manipuliranju z ročnim viličarjem itd.

Tudi v sukalnici efektnih sukancev je bilo 6 poškodb, 5 zaradi ureza z ročnim nožem pri odstranjevanju preje z valjčkov.

V čistilnici in mikalnici je bilo tudi skupno 6 poškodb, pripetile pa so se pri odpiranju bal, zdrsa lestve, padca pri stopu s stoja, nošenju pločevine itd.

Delavci pri zunanjem transportu so se poškodovali štirikrat, v prvem primeru je vozeči viličar zadel delavca, nadalje je do poškodbe prišlo zaradi

nepravilnega zaustavljanja vagona, skoka z bale, poškodbe z žebliem.

Štiri poškodbe so bile tudi v oddelku sukalnice, tudi zaradi različnih vzrokov.

Remontni delavci so bili v dveh primerih zaradi poškodbe v bolniškem staležu, delavci valjčkarne pa enkrat.

Omenim naj, da so to poškodbe, ki so zahtevale bolniški stalež, evidentiranih je tudi več manjših poškodb, zaradi katerih delavci niso bili v bolniški.

Zopet je veliko poškodb pri transportu, prenašanju in hoji po stopnicah. Vsekakor, da na to vplivajo tudi nekateri objektivni razlogi (utesnjenost itd.), vendar je večkrat nepredvid-

nost tista, zaradi katere prihaja do tovrstnih nesreč. Kako si lahko drugače razložimo 3 poškodbe, ki so nastale zaradi padca po stopnicah?

Poškodb, ki bi nastajale zaradi vrtečih delov strojev, je manj oz. so takšne poškodbe le tri.

Več poškodb je med mlajšimi oz. novosprejetimi delavci, kar je glede na večje število le-teh razumljivo. Seveda je tu važno pravilno uvajanje in poučevanje.

Ce zaključim, ne moremo biti glede števila delovnih poškodb niti zadovoljni, niti nezadovoljni. Prvo zaradi števila, drugo pa zaradi odsotnosti težjih nesreč oz. poškodb.

A. Krhlikar

POŽARNA VARNOST V LANSKEM LETU

Koocenjujemo požarnovarnost, je število zanetkov ali požarov vsekakor najpomembnejši podatek.

Zabeležili smo 71 zanetkov in začetnih požarov in sicer: v čistilnici 8, mikalnici 23, predpredilnici 17, prstančni predilnici 6, OE predilnici 6 in sukalnici 11.

Vsekakor je izrazito povečanje požarov v mikalnici, vendar je tu večina zanetkov nastala v začetku leta (januar, februar). Zaradi nekaterih ukrepov, predsem boljšega čiščenja, se je nato število zanetkov na teh strojih umirilo.

Nekateri vzroki za zanetke so nam znani že dalj časa, naj omenim nekatere: okvarjene zaustavke na OE strojih Zinser, prah in nečistoče v motorjih oz. pogonskih glavah strojev (npr. APS), neočiščene sklopke na flajerjih in viličarju v sukalnici.

Ne da bi na dolgo in široko razpravljali o vzrokih za zanetke, menim da je za zmanjšanje števila požarov bistveno sledeče:

- redno in kvalitetno vzdrževanje in čiščenje strojev, transportnih in klima naprav,
- tekoče odpravljanje na-

pak, ki bi lahko vplivale na požarno varnost,

— redna kontrola s strani predpostavljenih in ostalih, ki so (smo) odgovorni za varstvo pred požarom,

— vzdrževanje osnovnega reda v delovnih ter pomožnih prostorih.

V nekaterih oddelkih se je že pristopilo k boljšemu čiščenju in vzdrževanju tako, da lahko upamo na izboljšanje situacije. Požarna škoda je bila manjša kot leta 1986, znašala je okoli 85 starih milijonov.

Čistilnica in mikalnica sta bila lani v celoti opremljena z javljalnimi napravami, ki so nameščene v transportnih cevovodih. Te naprave so v osmih primerih zaznale zanetek. V ostalih primerih so jih odkrili delavci. Pri teh požarih je pomembno (posebej, če so na strojih), da se takoj izključi stroj ter odsesovalne in klima naprave ter prične z gašenjem oz. se alarmira ostale. Intervencije v glavnem lahko ocenimo kot uspešne, vsekakor pa bo potrebno na gasilskih vajah in ostalih oblikah izobraževanja vse zaposlene še nadalje poučevati o postopkih in načinu gašenja vseh vrst požarov.

Tehnična opremljenost s protipožarno opremo in orodjem je zadovoljiva, opozorim naj na dejstvo, da so še vedno nekateri hidranti in gasilni aparati občasno založeni, in zaradi tega težko dostopni. V primeru intervencije bi zato izgubljali dragoceni čas. Za dostopnost do gasilske opreme in orodja ter zasilnih izhodov so odgovorni vodje oddelkov.

V oddelku čistilnice in predpredilnice bomo letos pričeli

nadomeščati ročne gasilne aparate na CO₂ in prah z aparati na t. i. halon, ki so za gašenje uspešnejši, na strojih in napravah pa ni po gašenju nobenih negativnih učinkov.

Naj končam z znanim dejstvom, da je nevarnost za požar v naši tovarni stalna in velika. Vsak večji požar bi povzročil prekinitve tehnološkega postopka, izpad dohodka, kar pa si v tej ekonomski situaciji nikakor ne smemo privoščiti. Andrej Krhlikar

Podeljena so bila Grumova bralna priznanja za leto 1987

Zbrali smo se v petek, 19. februarja 1987 v sejni sobi predilnice, da požanjemo pridelek preteklega leta. Sedemindvajset bralcev knjižnice je prejelo GRUMOVA BRALNA PRIZNANJA ZA LETO 1987. Kar dvajset med njimi so delavci Predilnice in njihovi upokojenci. To so: Mija Baš, Katarina Berdajs, Joža Ceglar, Helena Hiršel, Joža Kastelic, Martina Kralj, Tatjana Lenart, Marija Maver, Veno Pajer, Mira Pavlica, Martina Požek, Matjaž Premk, Nada Premk, Sonja Remenc, Majda Škarja, Nada Škoberne, Vida Zupančič. Priznanje pa so si prislužili tudi: Spominka Boldin, Irena Bregar, Jože Indof, Ivi Kirm, Vera Mavrič, Elvira Leopold in Branka Rozman. Vsem iskreno čestitamo.

Nagrada za sodelovanje je bilo srečanje s pisateljem IVOM ZORMANOM in igralcem POLDETOM BIBIČEM. O tem, kaj sta nam umetnika povedala, pa preberite v prihodnji številki.

Grumovo bralno priznanje v tretje

Za nami je druga podelitev Grumovih bralnih priznanj.

Z branjem pa lahko kar nadaljujete. Pred vami je že seznam knjig, ki vam jih nudimo v branje in premišljevanje v letošnjem letu. Prebrati morate 5 knjig: 1 poučno delo, dve knjigi slovenskih pisateljev in po eno delo pisateljev drugih jugoslovanskih narodnosti in tujih pisateljev. Knjige dobite v upravni zgradbi Predilnice Litija pri Zvonki Razpotnik ali v Matični knjižnici Litija. Grumova bralna priznanja za leto 1988 bodo podeljena naslednje leto ob slovenskem kulturnem prazniku. Bralci bodo za nagrado povabljeni na srečanje s slovenskimi pisatelji.

Vabimo vas, da se nam pridružite tudi letos!

Seznam knjig

Poučne knjige:

Kmecl, M.: Slovenska postna premišljanja

Bourtembourg, P.: Gandhi

Zaplotnik, N.: Pot

Volfand, J.: Iraška srečanja ali Naši obrazi v Afriki

Hauck, P.: Kako se postaviš zase ali Zakaj bi se bal

Sitar, S.: Sto slovenskih znanstvenikov

Knjige slovenskih pisateljev:

Kačič, M.: Okus po grenkem (pesmi)

Zupan, J.: Zadnji kmečki punt

Križanovski, O.: Črnogledi humorist za rešetkami

Mihelič, M.: Mavrica nad mestom

Mikeln, M.: Zgaga vojvodine Kranjske

Malenšek, M.: Purgarji

Vašte, I.: Vražje dekle

Jalen, J.: Ovčar Marko

Lužan, P.: Molk ni zlato

Knjige pisateljev drugih jugoslovanskih narodnosti

Sremac, S.: Pop Čira in Pop Spira

Ribnikar, J.: Življenje in zgodba

Kumičić, E.: Začuden svatje

Oljača, M.: Molitev za moje brate

Isaković, A.: Hip 1,2

Šenoa, A.: Zlatarjevo zlato

Gavrilovič, Ž.: Igmanci

Knjige tujih pisateljev

Maupassant, G. de: Njeno življenje

Hemingway, E.: Komu zvoní

Vanderberg, P.: Dolina kraljev ali Hetera

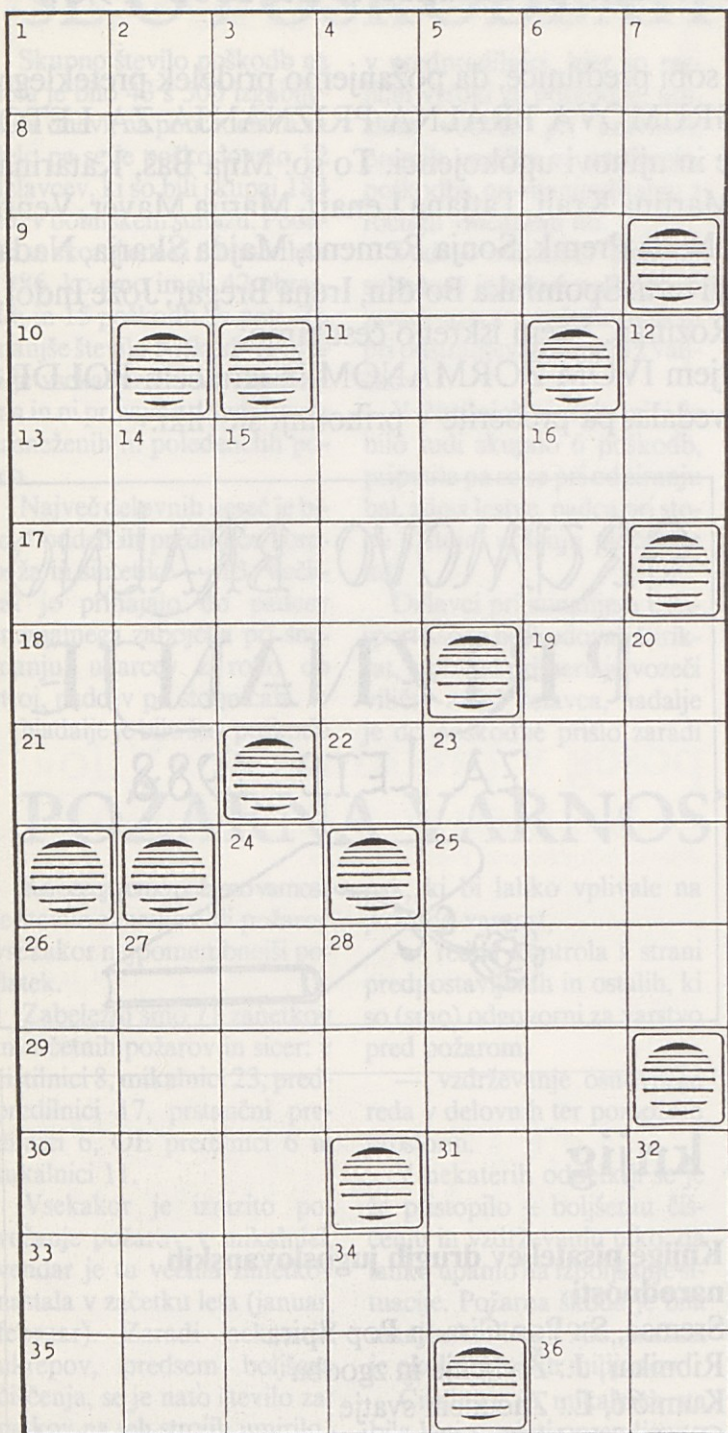
Faulkner, W.: Svetloba v avgustu

Habe, I.: Tarnovska

Tomizza, F.: Boljše življenje

Turgenjev, I. S.: Očetje in sinovi

NAGRADNA KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. delovna faza stroja pod 1. navpično, 8. najvišja oblast v starem Rimu, 9. kitajsko mesto, 10. avtomobilska oznaka Avstrije, 11. Oranski Viljem, 12. newton, 13. nemški filozof (1646—1716), 17. narod (nemško), 18. republika v jz. Aziji, 19. Hans Uhlmann, 21. Karel Lavrič, 22. glavno mesto države Akadcev, 24. vandij, 25. kratica za našo povojno upravnoteritorialno enoto, 26. prozoren papir iz celuloze, 29. vrsta nizozemskega sira, 30. vleka lahkih strojev, 31. Internacional Investment Corporation, 33. dnikasta udrtnina, jama. 35. pokrajina v Vietnamu, 36. površinska mera.

NAVPIČNO: 1. »srce« predilnice, 2. Industrija montažne opreme, 3. Komunistična partija Slovenije, 4. zvrst sodobne gimnastike, 5. moralno, 6. Jugoslovanska izvozna banka, 7. vzklík, 12. narodna zaščita, 14. grof angleškega rodu, 15. Rina, 16. vdiha(va)nje (lat.), 20. del imena mesta na Tajskem, 23. alkaloid v kavi, 24. žensko ime, 26. tekstilna utenzilija, 27. vrsta preje za ročno pletenje iz Švice, 28. desni pritok Irliša, 32. vladarski naslov, 34. amercij.

Rešeno križanko oddajte najkasneje do 19. marca 1988 v skrinjico Litijskega predilca ali pošljite na uredništvo.

Ne pozabite napisati svoje ime in priimek ter točen naslov. Nagrajene bodo tri izžrebane in pravilno rešene križanke. Nagrade: 1.500.—, 1.000.— in 700.— din.

Izžrebali smo tri pravilno rešene križanke iz 1. številke Litijskega predilca. Nagrade prejmejo: 1. Juvan Zvonka, Brodarska 14, Litija — 1.500.— din, 2. Namestnik Ani, Maistrova 4, Litija — 1.000.— din in 3. Koprivnikar Mimi, Šmarska cesta 4, Litija — 700.— din.

LITIJSKI PREDILEC

Izhaja enkrat mesečno. Izdajajo ga delavci Predilnice Litija. Člani uredništva: Branko Bizjak (glavni in odgovorni urednik), dipl. ing. Andrej Štrifof, dipl. ing. Mirko Dolinšek, Nada Jarm, Marjan Sonc in Martina Kralj. Fotografije: Branko Bizjak in Marijan Sušteršič. Oblikovalec in tehnični urednik: Drago Pečenik. Številka telefona: (061) 881-411 int. (76). List dobijo člani delovne organizacije in upokoenci brezplačno na dom. Priprava za tisk: DICTOZD Grafika Novo mesto. Tisk: Aleksander Jovanovič, Litija. Naklada 1700 izvodov.

— Levi me malo tišči

— Ja, tako je pa mnogo bolje